

Olor de peix podrit

Fabià Estapé pensa que als italians els costarà molt de retrobar l'equilibri. Un equilibri que a l'estat espanyol es podria trencar aviat si no s'atura la corrupció.

La vida de les democràcies no és gens fàcil. Són els sistemes d'organització social que compten amb més enemics: qui no cova una animeta de dictador? Qui no arriba a la solució primitiva que amb un fort garrot les coses s'adreçarien? Fa molts anys —els juro que més de quaranta— vaig llegir, en referència a la primera dictadura de Primo de Rivera, que quan en un país, per aconseguir que els funcionaris arribin a l'hora a la feina, que els ferrocarrils siguin puntuals i que les institucions públiques funcionen, fa falta un cop d'estat, la dissolució de Congrés i Senat, la supressió d'eleccions, etc., el país en concret està tocat del bolet o el que és pitjor: no val la pena amoïnar-se amb la seva dissort.

Jo crec que estem repetint una sèrie de disbarats que a poc a poc van desacreditant el sistema, van millorant, cada dia, per comparança, les situacions anteriors, i ens fan que donem per fet que no s'hi pot fer res. Doncs, mirin, sí que es pot fer alguna cosa, es pot seguir, per exemple —per mal exemple— el camí italià. Guaitin si és fàcil. Es comença amb una confusió indistinguible entre diners públics i diners privats. Es fa un misteri del finançament dels partits; s'entén que el polític sem-

Umberto Bossi i Silvio Berlusconi. No s'han posat d'acord.

pre té un preu, i de vegades, no gaire alt.

Gairebé totes les activitats estan sota sospita. La gent s'acostuma a dir que sense un canvi radical no hi ha res a fer; més d'una lloança es llança en favor del sistema autoritari desacreditat per anys i panys. I arriba la fase de decadència del sistema que jo, i d'altres —amb tot el respecte per als jutges—, en diem “judicialit-

zació”, és a dir, una situació política en la qual tothom passa a ser un possible objecte de la investigació judicial. Recordin el que va passar a Itàlia quan es va començar a parlar de Tangentopoli (sistema de comissions percebudes pels polítics a canvi de favors a empreses de tota mena. La cosa va començar amb petits *fretins*, després de sots-directors generals, van pujar a directors generals, i finalment a ex-ministres i ministres. En les fases últimes quedava clar que tot el sistema era ple d'allò que Joan Fuster deia que “una mica no fa mal”. La corrupció va ser general i va fer impossible la vida política. I d'ací les eleccions generals, amb el triomfador Silvio Berlusconi —l'home de Tele-5 i les *mamachicho*—, Umberto Bossi, de la Lliga del Nord, i el neofeixista Fini. Els grans partits esborrats del mapa. Ara comença l'hora del caos. I costarà molt als italians retrobar l'equilibri.

El meu crit vol ser molt clar: estem fent o estan fent els primers passos vers el cas italià. Fa pocs dies el ministre d'Economia i Finances, Pere Solbes, deia que “cal eliminar l'olor de corrupció”. No serà més necessari eliminar la corrupció per què la pudor del peix podrit domina una bona part de l'escena? **Fabià Estapé**

Les campanyes de trànsit

Les imprudències no són l'única causa d'accidents. Per això, Albert Alay proposa algunes mesures i un missatge més positiu per conscienciar la població.

No és el primer cop que el Ministeri de l'Interior fa una campanya publicitària sobre els accidents de trànsit. Després de la darrera, amb gran profusió de mitjans mostrant els drames de l'accident *in situ*, ara fan la de prodigar-ne les conseqüències posteriors. Fins ara ens mostraven els estralls i reaccions horroroses dels familiars que perdien algú en accident, o el drama i la desesperació de qui l'havia provocat per haver begut o

haver estat imprudent. Tot un espectacle de sang i plors de víctimes i afectats o de plany dels responsables. Com que el resultat de la campanya anterior sembla que ha estat relativament positiu, ara en comença una altra. I la pregunta és: tenen eficàcia aquestes campanyes? Unes desenes menys de morts durant aquesta Setmana Santa diuen que n'és el balanç positiu, però, si per allò que passa en les estadístiques haguessin estat unes desenes

més de morts, per la mateixa regla de tres hauríem pogut dir que era negatiu.

En principi aquestes campanyes no són positives ni negatives, sinó senzillament truculentes i de mal gust. De resultats pràctics, ben pocs, perquè quan és al volant ningú no recorda l'espectacle de sang de la petita pantalla i només està pendent de no rebre cap patacada. Si el conductor va begut, tampoc no ho recorda, perquè té prou feina a mirar de no topat. Hi ha bona

intenció, però res més. Podrien ser efectives partint de les interessants experiències de Pàvlov sobre els reflexos condicionats dels ratolins, però extrapolar això als éssers humans pot ser una temeritat, fruit d'un optimisme excessiu.

En altres temes —com el de la droga—, encara no ens hem posat d'acord sobre si les campanyes tremendistes foren positives o negatives. Fins i tot alguns sostenen que donaven a conèixer la droga a qui no l'havia tastada, però —errònies o encertades— es feien amb bona voluntat.

En el cas que ens ocupa, cal precisar que uns accidents es produeixen per imprudència dels conductors, altres són fortuits i molts són per mala senyalització o per mal estat de les carreteres. La multimilionària campanya només preveu els casos d'imprudència. Potser dedicant

aquestes quantitats a pintura i senyalització de trams perillosos, els resultats serien més espectaculars i permanents, perquè no sempre es veuen les línies que divideixen els carrils o que limiten les voreres. Això i més vigilància policíaca seria més efectiu per a evitar els accidents a la carretera. Però, és clar, aquesta vigilància és difícil de fer, per exemple, a Catalunya o al País Valencià, des de cinc-cents quilòmetres de distància i convindria que fos transferida la competència en trànsit als nostres governs, que són més a prop i que en serien més directament responsables.

La despesa en aquesta mena de publicitat tremendista pot beneficiar indirectament —no dic que sigui premeditat— qui governa a Madrid, per tal de desviar l'atenció del públic d'altres problemes, per

la via de l'esgarriós espectacle dels accidents. La publicitat tremendista no serveix de gaire i caldria, en tot cas, fer pedagogia amb una publicitat positiva. Imaginem per la pantalla una senyora, o un senyor, conduint tranquil·la i amb prudència. Arriba a casa i, tota cofoia, rep l'abraçada joiosa de la família com a premi per haver estat prudent. Segur que Pàvlov estaria d'acord que positivitzant l'escena, el missatge donaria més profit. Una cosa és donar notícies que, per naturalesa, són negatives, i una altra, perdre l'oportunitat de fer en positiu allò que és possible. El problema és que anem massa impregnats de la "cultura de condemnar els pecats" i molt poc de "la de premiar les virtuts". Hem de canviar la mentalitat, i les administracions tenen l'obligació d'ajudar-hi.

Albert Alay

Grècia fora d'Europa

Què val la Unió Europea, si alguns dels membres no accepten les regles del joc? La qualitat val més que la quantitat, segons aquest editorial de *The Economist*.

No resultaria gens sorprenent que els membres més virtuosos de la Unió Europea tinguessin, a vegades, el sentiment de patir aquell càstig romà consistent a tirar a mar algú ficat amb dos óssos bruns en un mateix sac. Perquè, una vegada un país entra en la Unió Europea (abans Comunitat Europea), els altres estan obligats a admetre'l, encara que el seu desig més sincer fos de desfer-se'n.

Això no obstant, els Dotze fan veure que el secret de l'harmonia està en una "ampliació" de la Unió a altres membres o en un "aprofundiment" que reforçaria encara més els lligams entre els estats membres. L'una meitat vol diluir la UE, l'altra s'esforça a concentrar-la; i totes dues són a punt d'acceptar fins a quatre membres més, i el seny econòmic i polític anuncia que diversos països de l'Europa de l'Est els seguiran, encara que les institucions de la UE ja estiguen del tot aclaparades amb la digestió del tractat de Maastricht i del mercat únic. L'ampliació és una idea magnífica, però si la UE augmenta en quantitat, per què no aborda igualment el problema de la qualitat? En

altres termes: per comptes de parlar d'una Unió ampliada, per què no parlem més aviat d'una Unió perfeccionada?

Els partidaris de la millora podrien procedir de la següent manera: admetre en la Unió qualssevol membres nous disposats a acceptar les regles del joc bo i començant a expulsar-ne, igualment, els membres més vells que infringeixen visiblement aquestes regles. Si els mestres de

l'argot propi de la UE volen un nom per a aquesta nova doctrina, anomenem-la "substitució".

Ni el tractat de Roma ni el de Maastricht no preveuen l'expulsió dels indesitjables; però tampoc no la prohibeixen. Per als juristes professionals, l'obstacle que representen els problemes constitucionals no hauria de durar gaire temps. Haurien de poder utilitzar els criteris d'el·ligibilitat de Maastricht, segons els quals els estats membres han de fixar "preus estables, finances públiques, condicions monetàries sanes i una balança de pagaments viable".

Evidentment, el problema consisteix a establir criteris d'exclusió, suficientment objectius per a garantir que els promotors d'alteracions no tinguin la impressió que són víctimes d'una injustícia.

L'aplicació de les directrius europees podria, ben altrament, resultar un criteri imparable. La Comissió europea emetria regularment una taula comparativa sobre l'aplicació de les seues mesures en cada país. A fi d'avaluar el compromís adoptat pels membres en relació amb els objectius anunciats per la UE en el marc de la